

Citiți lecția din manual: *Evreii în spațiul românesc în perioada 1878-1919: de la marginalizare la emancipare*, notați schița lecției pe caiete și rezolvați fișele de lucru.

Evreii în spațiul românesc în perioada 1878-1919

1. Marginalizarea comunității evreiești

- a doua jumătate a secolului al XIX-lea - din punct de vedere demografic (1899: 266.000 evrei, 4,5% din totalul populației României), majoritatea populației evreiești românești a locuit în orașe (249.000 evrei), în vreme ce în zona rurală numărul acestora a continuat să fie redus (17.000 evrei);
- 1866 - după urcarea pe tronul României a domnului Carol I (principe: 1866-1881 și rege: 1881-1914), politica față de evrei s-a schimbat: în articolul 7 al primei Constituții românești s-a specificat că doar străinii de rit creștin au putut obține calitatea de cetățean român ⇒ oficializarea „*problemei evreiești*” și anularea dispozițiilor legislative adoptate în vremea domniei lui Alexandru Ioan Cuza;
- 1867 - ministrul de Interne liberal Ion C. Brătianu a emis un decret potrivit căruia evreii nu au avut dreptul de a se așeza la sate, de a deschide hoteluri și restaurante și nu au putut lua în arendă proprietăți ⇒ ca urmare a expulzărilor, arestărilor abuzive și violențelor îndreptate împotriva evreilor, „*problema evreiască din România*” a devenit subiect de presă internațională;
- 1873 - conservatorii au adoptat Legea pentru băuturile spirtoase, prin care li s-a interzis evreilor să dețină cârciumi sau debite de spirtoase la sate;
- 13 iulie 1878 - în cadrul Congresului de la Berlin s-a condiționat recunoașterea independenței României de modificarea articolului 7 din Constituția din 1866 ⇒ acordarea de drepturi politice și civile comunității evreiești: autoritățile române s-au opus și au optat pentru acordarea cetățeniei prin naturalizarea individuală a străinilor de rit necreștin, un proces complicat și foarte lent (1879-1911: 529 de evrei au primit cetățenia);
- 1878-1914 - manifestarea unui sistematic antisemitism de stat: membrilor comunității evreiești le-a fost interzis să facă tranzacții financiare ca intermediari (1881), să practice comerțul ambulant (1884), să fie membri ai Camerelor de Comerț (1884), să pledeze ca avocați în instanțe civile (1884), să aibă o societate cu răspundere limitată (1887), să fie angajați ca medici, veterinari și farmaciști în sistemul public de sănătate (1893), să frecventeze școlile profesionale și agricole publice și să acceseze învățământul primar public (1893) ⇒ emigrarea unui mare număr de evrei (90.000, o treime din comunitatea evreiască românească) în statele din Europa de Vest, S.U.A. și Palestina otomană (au fondat așezările israeliene moderne Rosh Pinna și Zihron Yaakov).

2. Emanciparea evreilor din România

- 1909 - la București, s-a înființat U.E.P. (Uniunea Evreilor Pământenii), sub conducerea lui Adolphe Stern, cu scopul coordonării luptei pentru emancipare și pentru integrarea evreilor români;
- 1913 și 1916-1918 - soldații evrei (25.000), mobilizați de promisiunea emancipării, s-au distins în luptele desfășurate pe parcursul celui de-al Doilea Război Balcanic (1913) și în perioada participării României la Primul Război Mondial (1916-1918);
- decembrie 1918 - după finalizarea Primului Război Mondial, guvernul liberal condus de Ion I. C. Brătianu a stabilit naturalizarea prin decizie acordată de tribunale pentru trei categorii de etnici evrei: cei care au participat la Al Doilea Război Balcanic și în prima conflagrație mondială; cei născuți în țară, fără protecție străină; soțiile și copiii categoriilor anterioare și ai celor care au obținut cetățenia pe cale individuală;
- 10 septembrie 1919 - în cadrul Conferinței de Pace de la Paris (1919-1920), s-a semnat Tratatul de pace cu Austria, iar României i s-a impus recunoașterea deplină a egalității evreilor cu populația majoritară (articolul 7), fapt confirmat prin semnarea Tratatului minorităților (9 decembrie 1919);
- 1923 - adoptarea unei noi Constituții a finalizat procesul de emancipare a evreilor din România, extinzând drepturile politice asupra întregii populații a țării (articolul 7).

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=PyoZEr5Vgyw>

<https://www.youtube.com/watch?v=fGsWCsnc5HE>

Fișă de lucru: Evreii în spațiul românesc în perioada 1878-1919

Citiți cu atenție textul de mai jos, apoi răspundeți cerințelor:

„În 1880 s-a format în România o organizațiune sub denumirea Hebroth Işuw Erez Israel sub impulsul căreia s-a pornit în România o mișcare pentru colonizarea evreilor în Palestina. (...) Pornită din inițiativa evreilor moineșteni, a avut membri în toată țara, în special în Bacău, Focșani, Galați și București. Prima adunare generală a comitetelor formate atunci a avut loc la Focșani în zilele de 30 și 31 decembrie 1881, când a fost ales un Comitet Central cu sediul la Galați. (...) Acestei organizațiuni s-a datorat înființarea a două din cele mai înfloritoare colonii din Palestina și anume: 1. Rosh Pinna, fondată în 1882 de evreii din Moinești din inițiativa d-lui Mendel Gruenberg și a răposatului David Schub. (...) 2. Zihron Yaakov a fost a doua colonie înființată de evreii români în 1882. (...) Comitetul Central a comunicat precum că nobilul Sir Oliphant are a lupta cu mari greutăți pentru a dobândi permisiunea Înaltei Porți (Imperiul Otoman) ca evreii să se stabilească în Palestina, deoarece este o partidă puternică, care se opune, pe motivul că evreii tind la Palestina numai din considerațiuni politice, agresive.”

(Lya Benjamin și Gabriela Vasiliu, *Idealul sionist în presa evreiască din România: 1881-1920*)

1. Numiți, pe baza textului, o organizație constituită în România în secolul al XIX-lea și un scop urmărit de aceasta.

2. Precizați, pe baza textului, două spații istorice în care s-au găsit comunități evreiești importante.

3. Prezentați două acțiuni pe care le-ar fi putut întreprinde membrii Comitetului Central de la Galați pe lângă autoritățile române și Înalta Poartă pentru a facilita plecarea și stabilirea evreilor în Palestina.

BIBLIOGRAFIE:

1. Boșcodeală, Felicia Elena, Ciobanu, Loredana, Șerban, Nicolae, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Booklet, București, 2024.
2. Waldman, Felicia, Tudorancea, Anca, Cioflâncă, Adrian, Iancu, Carol, Radu, Adriana, Romandaș, Bogdan-Florin, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Corint Logistic, București, 2024.
3. Florian, Alexandru (coordonator), Boboc, Daniel, Drăgușin, Nicolae, Matei, Petre, Petrescu, Florin, Stan, Gabriel, Stanciu, Măriuca, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2024.
4. Soare, Aurel Constantin, Săvuță, Irina Ema, Rados, Maria, Căplescu, Iuliana Maria, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Litera, București, 2024.
5. Florea, Cosmin-Ionuț, Stan, Viorica, Țigău, Dragoș Lucian, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Sigma, București, 2024.
6. Asandului, Gabriel, *Istoria evreilor din România (1866-1938)*, Editura Institutul European, Iași, 2004.

